

ปีที่ 29 ฉบับ 10114 วันพุธที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2559 หน้า 10

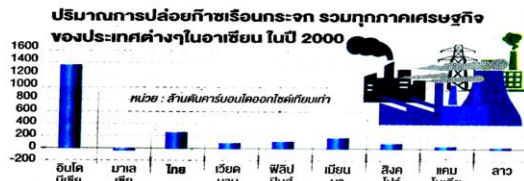
การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศกับอาเซียน (2)

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเป้าการลด

Climate@Risk

รศ.ดร.อำนาจ ชิดโธสง

ผู้อำนวยการศูนย์ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สกว.



ในตอน 2 นี้ ผมจะนำเสนอข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศต่างๆ ในอาเซียน ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า ตัวเลขที่จะนำเสนอ เป็นข้อมูลจากการประมาณการด้วยวิธีที่แตกต่างจากที่ใช้ในรายงานแห่งชาติของแต่ละประเทศ ที่นำเสนอ UNFCCC การที่ไม่นำข้อมูลทางการมาใช้เพราะด้วยเหตุผลหลัก คือ ข้อมูลของแต่ละประเทศนำเสนอ UNFCCC นั้นเปรียบเทียบกันยากเนื่องจาก ปีฐานที่คำนวณแตกต่างกัน ข้อมูลที่ออกก็คือ บางประเทศนำเสนอข้อมูลแต่ครั้งเดียวเมื่อนานมาแล้ว (ปี 1994) บางประเทศส่งไปแล้ว 2 ครั้ง (ล่าสุดประมาณปี 2000) ดังนั้น ข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จึงไม่ค่อยเป็นปัจจุบัน ผมจึงใช้ข้อมูลจากการวิจัยอิสระ ซึ่งจะทำให้เห็นแง่มุมที่น่าสนใจที่แตกต่างจากข้อมูลที่เป็นทางการ รายละเอียดของข้อมูลสามารถดูใน

ของปริมาณการปล่อยทั้งหมด ซึ่งได้แก่ ประเทศไทย (70%) สิงคโปร์ (90%) เวียดนาม (66%) ฟิลิปปินส์ (54%) และมาเลเซีย (51%) อีกกลุ่มคือประเทศที่มีแหล่งปล่อยจากภาคการใช้ที่ดินและป่าไม้ ซึ่งได้แก่ประเทศลาวที่มีสัดส่วนจากภาคการใช้ที่ดินและป่าไม้สูงเว็บ <http://cait.wri.org> ข้อมูลที่เป็นล่าสุดของแต่ละประเทศ นำส่ง UNFCCC คือปี 2000 ซึ่งในประเทศไทยอาเซียนนี้มีเมื่อดูจากปริมาณการปล่อย อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด รองลงมาคือ ไทย เมียนมา ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งเมื่อเทียบกับปริมาณการปล่อยโดยอินโดนีเซียแล้วถือว่าน้อยกว่าหลายเท่าตัว ส่วนประเทศมาเลเซีย ในปี 2000 มีการปล่อยติดลบ (การปล่อยน้อยกว่าการดูดกลับ)

ในระหว่างปี 2008-2012 ประเทศในอาเซียนมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มอย่างต่อเนื่องในทุกประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซียที่ปล่อยมากกว่าไทยเสียอีก แต่อินโดนีเซียก็ยังคงครองแชมป์การปล่อยเหมือนเดิม

จากข้อมูลตามรายภาคเศรษฐกิจ สามารถจำแนกประเทศในอาเซียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกปล่อยออกมาจากภาคพลังงานเป็นสัดส่วนมากกว่า 50% ถึง 70% อินโดนีเซีย (62%) และประเทศเมียนมา (46%) ประเทศมาเลเซียก็มีสัดส่วนการปล่อยค่อนข้างสูงจากภาคการใช้ที่ดินและป่าไม้เช่นกัน (33%)

ส่วนภาคเกษตร ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ภาคเศรษฐกิจหลักในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศในอาเซียน แต่ถือว่ามีสัดส่วนการปล่อยค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลก (ประมาณ 14%) โดยเฉพาะในประเทศเมียนมาและกัมพูชาที่ภาคเกษตรมีสัดส่วนถึง 36-38% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งประเทศ ส่วนประเทศไทย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ มีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคเกษตรใกล้เคียงกันคือ 20-25% ของการปล่อยรวม

จากปริมาณการปล่อย เรามาดูปริมาณที่แต่ละประเทศตั้งใจที่จะลดกันบ้าง ตัวเลขที่นำมาให้ดูนี้ มาจากฐานข้อมูลของ UNFCCC ที่แต่ละประเทศนำเสนอตัวเลขเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กลไก Intended Nationally Determined Contributions (INDCs) (<http://unfccc.int/focus/indc-portal/items/8766.php>) ซึ่งเป็นกลไกที่ให้แต่ละประเทศนำเสนอเป้าหมายที่สมกับบริบทประเทศตัวเอง ซึ่งแตกต่างกับกลไกในอดีตที่ UNFCCC เป็นผู้กำหนด

ตัวเลขเป็นส่วนใหญ่ ในประเทศอาเซียนส่วนใหญ่รวมทั้งไทย ได้นำส่งตัวเลขเป้าหมายการลดทั้งหมดแล้ว ซึ่งตัวเลขที่นำเสนอ ส่วนมากเป็นตัวเลขที่เป็นช่วง เช่น 20-25% จากกรณีฐาน สำหรับประเทศไทย โดยตัวเลขตัวแรก (20%) เป็นผลการดำเนินการเองภายในและอีกตัวเลข (25%) เป็นความตั้งใจของไทยที่ดำเนินการให้มีความเข้มข้นมากขึ้น เมื่อมีการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ จากต่างประเทศ ส่วนการอ้างอิงตัวเลขจากฐานอะไร ก็แตกต่างกันไป เช่น ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากเส้นอ้างอิงกรณีฐาน หรือ BAU (ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์) การลดการปล่อยในแง่ของ emission intensity (มาเลเซีย) และการลดการปล่อยจากปีใดปีหนึ่ง (สิงคโปร์)

ภาพโดยรวม การปล่อยจากประเทศอาเซียนต่อการปล่อยทั้งโลกถือว่าน้อยมาก แต่ถ้ามองเฉพาะบางภาคเศรษฐกิจ เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ อินโดนีเซียถือว่าปล่อยออกมาเป็นปริมาณมากลำดับต้นๆ ของโลกเลยทีเดียว เป้าหมายและการเน้นว่าจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งใด จึงแตกต่างไปตามบริบทของแต่ละประเทศ